

6/77

ZPRAVODAJ

jeskyňářského oddílu OT TJ Zbrojovka Brno

Výroční zpráva za rok 1977 a program činnosti v r. 1978
skupiny C E R B E R U S a jeskyňářského oddílu O T T J
Zbrojovka Brno

V roce 1977 byla aktivita skupiny při průzkumné činnosti podstatně menší než v předcházejících letech. Tento pokles byl způsoben zejména skutečností, že plán průzkumu nebyl Krasovou komisí schválen v navrhovaném rozsahu. Nebyla povolena činnost v jeskyních Sloupsko - Šošůvských ani v Propástce u třetího vchodu do Sloupských jeskyní. Průzkumné práce v jeskyních Novoroční a Jěževčí v Pustém žlebu byly povoleny až 7. září m.r. Proto v období od 28. 2. až do 7. 9. 1977 byla v Novoroční jeskyni provedena se souhlasem Správy CHKO Moravský kras jen některá nejn nutnější udržovací a zabezpečovací opatření.

Po organizační stránce se v minulém roce podařilo dokončit výměnu většiny členů a stabilizování členské základny, vynucené situací vzniklou v roce 1976. Tak se činnost zlepšila a dnes již dosahuje dobré úrovně z předcházejících let.

Na základně skupiny ve Veselici proběhla generální rekonstrukce místnosti, používané jako klubovna. V této místnosti byla vyměněna nevyhovující podlaha, stěny znovu omítnuty a byl postaven krb. Dále byl odvodněn sklep, ve kterém se pravidelně shromažďovala dešťová voda, zejména po velkých deštích nebo po jarním tání. Sklep byl připojen přes sběrnou jímku a čerpadlo ovládané elektrodočidlem na veřejnou kanalizaci. Mimo to byla základna vybavena řadou dalších zařízení, která sice nejsou nezbytně nutná, ale vhodným způsobem zpříjemňují pobyt. Na příklad stačí uvést zřízení nouzového osvětlení, elektrického releového zámku s měnitelným kódem, nočního osvětlení s ovládáním od každého lůžka v místnosti pro spaní, úprava půdy, předsíně atd. O termínu skončení úprav základny se již raději nezmiňujeme, protože se stále objevují nové návrhy na zlepšení úrovně vybavenosti. V roce 1978 chceme užitkové prostory rozšířit

o dílnu, získanou rekonstrukcí bývalého chlívku v sousedním domku. Také se uvažuje o zbudování sprchového koutu a dalších úpravách.

Pro zabezpečení průzkumu a činnosti speleoalpinismu se kolektiv členů a spolupracovníků zabývá vývojem transistorového přenosného telefonu, výrobou 60 gibbsů a řady dalších pomůcek.

Průzkumná činnost probíhala a na rok 1978 byla předložena v plánu práce na jednotlivých lokalitách takto :

Jeskyně Novoroční, ev. č. 37

Veškerá průzkumná činnost probíhala v prostorách objevených dně.24. 1. 1976. Byla uskutečněna diapozitivní fotodokumentace a výzkum dvou komínů, ve kterých zůstala zavěšena lana pro usnadnění pozdější dokumentace. Průběžně probíhaly prolongační práce v ponoru na konci prostor, s výjimkou výše zmíněného období, po které byla veškerá činnost přerušena.

Mimo to byla provedena bezpečnostní kontrola všech lanových žebříků i lanových zábradlí. Ve vstupní části byla vyměněna výdřeva a do nových částí jeskyně propojeno telefonní vedení.

Otázka otevírky druhého vchodu dosud nebyla uzavřena, protože výsledky měření radiomajákem provedeného Krasovým oddělením Moravského muzea nám nebyly a asi již nebudou předány.

V dalším období se chceme zaměřit za souběžného provádění prolongačních prací v ponoru na konci jeskyně na řádné zmapování celé lokality dle příslušných speleokartografických směrnic, protože veškeré dosavadní mapy nemají patřičnou úroveň a jsou nepřesné. V návaznosti na tuto dokumentaci již bylo zahájeno geofyzikální měření s využitím velmi přesné mapy povrchu, kterou zaměřil v měř. 1 : 200 Ing. J. Culek. Na základě vyhodnocení všech získaných výsledků pak bude rozhodnuto o pokračování prací také v sondě v Bezejmenném dómě, které probíhaly v letech 72 - 75 a po objevu v r. 76 byly přerušeny. V roce 1977 se se uskutečnilo 7

průzkumných exkurzí a průzkumu bylo věnováno celkem 239 hodin.

Jezevčí jeskyně, ev. č. 67.

Průzkumná činnost byla zaměřena na odklizení závalu v předním domku a uvolňování vstupní chodby. Tyto práce budou pokračovat i v tomto roce, ve kterém chceme ve spolupráci se Správou CHKO Moravský kras také zabezpečit vchod jeskyně proti vstupu nepovolaných osob.

V roce 76 proběhlo 7 průzkumných akcí, při kterých bylo odpracováno 216 hodin.

Jihomoravský kras

V minulém roce bylo uskutečněno 5 exkurzí zaměřených na fotodokumentaci a srovnávání historických dokumentů se současným stavem. Jsou získávány veškeré dostupné informace z literatury a zajišťován překlad zpráv uvedených nebo citovaných v němčině příp. latinsky. Byly zajištěny možnosti studia v archivu zemřelého prof. Bruno Valouška, který obsahuje zejména cenné fotografie dnes již zamknutých přírodních památek. Veškerá činnost bude pokračovat i v roce 1978, kdy bude sestavena zpráva.

V minulém roce bylo praktické činnosti i studiu podkladů věnováno 210 hodin.

Sloupské jeskyně

V roce 1977 nám na tuto lokalitu nebyl povolen vstup, proto se zájem zaměřil na konečné zpracování a vyhodnocení výsledků činnosti v letech 1970 - 76. Všechny nákresy byly upraveny do jednotné formy. Zpráva o průzkumu Eliščina dómu byla odeslána redakci Československého krasu, zprávy o dalších průzkumech budou postupně předkládány v tomto Zpravodaji.

V dalším období, pokud nám bude činnost ve Sloupských jeskyních povolena, chceme dokončit průzkum v severní části propasti a prověřit údajné spojení této propasti s Wankelovými, kde také uvažujeme o revizi stavu a fotodokumentaci.

V Netopýřích jeskyních navrhujeme uskutečnění orientační exkurze s cílem zjištění možností řešení v problému Propástky u třetího vchodu. Během exkurze bude pořízena fotodokumentace. Dalším cílem je výstup do okna Mayerova vodopádu.

V Černé a Palmové propasti plánujeme fotodokumentaci, zakreslení řezů a případný pokus o prolongaci za příznivého vodního stavu.

V celé oblasti Sloupu chceme provádět povodňové pozorování a dokumentaci a přispět tak k řešení hydrologie. Sloupského údolí.

Závrt 150m 33V od jeskyně Pekárna, ev. č. 1 428

Jedná se o novou lokalitu v oblasti Říček, na které chceme provést průzkumnou činnost. Hlavním cílem průzkumu je zjištění vztahu závrtu ke krasové struktuře jeskyně Pekárny, ověření vhodnosti metodiky geofyzikálních měření a správnosti interpretace a v neposlední řadě objevení neznámých prostor v jejím pokračování. Před zpracováním návrhu práce byl proveden nad jeskyní Pekárnou a ve směru jejího hypotetického pokračování geofyzikální průzkum. Plocha proměřeného území je přibližně 300 x 300m. Měření prováděl RNDr. Libor Kraus elektromagnetickou metodou VDV / velmi dlouhých vln /, měřeno bylo na dvou stanicích. Základní krok měření byl 5 - 10 m, vzdálenost profilů 25 - 50 m. Při interpretaci byly použity nejen výsledky metody VDV, ale i výsledky metody SOP / symetrického odporového profilování / provedené RNDr. Jaroslavem Haškem, CSc v roce 1966. . Tímto detailním a komplexním geoelektrickým průzkumem byly vysledovány zóny vápenců, které podlehly zkrasování a některé výrazně tektonicky oslabené zóny na něž může být též v menší míře vázáno zkrasování. V případě proniku těchto krasovými strukturami tektonicky oslabených zón může být na ně vázán vznik větších řícených prostor vyplněných závaly. Z mapy izolinií lze vysledovat pokračování krasové struktury jeskyně Pekárny. Ve vzdálenosti asi 100 m za závalem, který ukončuje dnes známé prostory je

náznak rozštěpení jeskyně na tři větve. Východní vedlejší rovnoběžná větev se však geofyzikálně projevuje slaběji a asi po 100m její fyzikální projev zaniká. Západní vedlejší větev přibližně kolmého směru vznikla na výrazné tektonické linii, jejíž směr je rovnoběžný s poruchou na níž vznikl zával dnešního ukončení jeskyně. Obě tyto rovnoběžné dislokace jsou od sebe vzdáleny asi 100 m. Západní větev se stáčí kolmo ve směru struktury Pekárny, t.j. k jihu a je vytvořena na výrazné tektonicky oslabené zóně paralelní se strukturou Pekárny.

Tektonická linie, na níž dochází rozvětvení krasové struktury jeskyně Pekárny je z geologickospелеologického hlediska pravděpodobně velmi významná a spíše podle geologických předpokladů můžeme soudit, že v těchto místech vznikl obdobný zával jako o 100 m blíže ke vchodu do jeskyně.

V blízkosti rozštěpení krasové struktury jeskyně Pekárny a asi 5m od max. geofyzikálního projevu příčné poruchy se nachází předmětný závrt, který chceme otevřít. Vzhledem k vyřízení, které lze předpokládat uvažujeme, že teoretický maximální rozdíl dna závrtu a úrovně jeskynních sedimentů dnes známé jeskyně / asi 35 m / bude mnohem menší. Závrt se jeví jako neporušený v původním stavu. Jeho velikost je přibližně 4 x 4 m, má nepravidelný tvar. Zda se jedná o závrt řícený nebo leptaný nelze spolehlivě určit. Průzkumná činnost bude spočívat v otevírce závrtu šachticí, která bude vydřevena a v případě, že ji bude nutno uchovat po delší dobu, bude zabezpečena skružemi. Během otevírky budou pořizovány geologické profily sondou, odebírány a ordinovány vzorky sedimentů a zbytků fauny, která by mohla přispět k získání informací o stáří, genezi a vztahu závrtu k okolí. Rovněž bude pořizována fotodokumentace stěn a dna sondy a prováděna detailní geoelektrická měření výzkumné povahy.

Závrt leží v předsunutém dobývacím prostoru cementárny Mokrá. Považujeme proto za účelné urychlené řešení problému jeskyně Pekárny z hlediska předpokládané devastace okolí.

Další akce mimo průzkum

V dubnu 1977 zabezpečovali členové skupiny materiálem školení metodických pracovníků krasové turistiky, konané ve Sloupě. Tohoto školení se jeden člen zúčastnil jako instruktor, dva jako absolventi.

Členové skupiny se rovněž podíleli na organizaci I. setkání speleologů v Moravském krasu / Jedovnice 6 - 9. května/.

V průběhu minulého roku navštívili členové výzkumné skupiny a jeskyňářského oddílu tyto jeskyně :

Pustožlebskou zazděnou, Němcovy I a II, Propastovitě bludiště, Hankensteinova propast, Plánivy, Křížovy, Pikovou dámu a Býčí skálu. Na závěr roku proběhla dvou-denní exkurze do Javoříčka, kde členové skupiny navštívili nové objevy Prostějovské skupiny ve Lví jámě v Javoříčských jeskyních.

Celkovou aktivitu skupiny dokumentuje následující přehled :

<u>druh akce :</u>	<u>počet :</u>
průzkum na povolených lokalitách	19
exkurze, vycházky	16
brigády pro vlastní potřebu	
/ základna, výroba a údržba materiálu pro průzkum	15
brigády pro MNV	2

Během roku 1977 jsme zajišťovali pobyt řady návštěv :

<u>organizace :</u>	<u>počet hostů:</u>
Krasová sekce TIS Praha	23
Slovenská speleologická společnost	3
HO Ústí nad Labem	6
ZO SSM ZKZÚ Brno	9

SGH Bern	1
Speleoški odsjek P.D. Željezničar Zagreb	4
AGH Dresden	3
Speleoklub PTTK Gdynia	1
ASR Roma	1

Z akcí pořádaných jinými organizacemi se naši členové zúčastnili Memoriálu RNDr. R. Burkhardta.

Koncem roku také byla formou brigády provedena demontáž hodinových číselníků na zámku v Černé Hoře. Od druhé poloviny loňského roku jsme znovu začali sestavovat čtvrtletní program, ve kterém se pravidelně střídají průzkumné akce, exkurze do jeskyní a vycházky. Dvoudenní průzkumné akce na základně ve Veselici probíhají zpravidla po třech týdnech tak, že sobota je věnována intenzivní průzkumné činnosti a na neděli připadá údržba materiálu nebo exkurze do jeskyní mimo naše lokality. V období mezi akcemi připadá na jeden víkendový den další exkurze nebo vycházka. Předpokládáme, že tímto opatřením zajistíme lepší účast členů při průzkumu a výsledky jednotlivých akcí tak budou na vyšší úrovni. Průzkumné akce každý víkend nebo každých 14 dní se neosvědčily, protože ne každý se jich mohl účastnit a pro ostatní bylo jejich časté opakování příliš stereotypní a únavné. Podle prvních zkušeností již situace vypadá tak, že méně je více, každý má čas na své osobní zájmy a průběh průzkumných exkurzí je intenzivnější. Navíc mají všichni členové lepší možnosti poznávání krasu. Novým zájemcům umožňujeme nezávaznou účast na třech akcích, které si z našeho programu vyberou. Na základě svých prvních zkušeností pak mohou rozšířit naši členskou základnu. Proto si každý, koho zajímá některý bod z našeho plánu průzkumu, může vyžádat podrobnější informace i program akcí na naši adresu. Podle zájmu se pak při sestavování programu na letní období rozhodneme, zda uspořádáme týdenní zájezd mimo oblast Moravského krasu a případně i řadu dalších podniků, z nichž jako nejdůležitější se projevuje potřeba

nácviku jeskyňářské techniky pro nové členy i další zájemce.

Karel Kačmařík
skupina CENBERUS

Z P R Á V A O V Ý Z K U M U netopýrů v jeskyních Moravského krasu .

Soustavný výzkum netopýrů v podzemních prostorech Moravského krasu provádíme od roku 1957 - tedy již déle než dvacet let. Výsledky této práce byly shrnuty v celé řadě publikací. Poněvadž nejširší speleologické veřejnosti jsou uvedené programy málo dostupné, využili jsme laskavé nabídky vydavatelů tohoto časopisu, abychom referovali alespoň o některých dosažených poznátcích a perspektivách.

Jeskyně Moravského krasu slouží netopýrům především jako zimoviště. V letním období se tam netopýři mohou také vyskytnout, ale jde jen o jednotlivce, většinou samce nebo samice, které se nerozmnožují. Mláďata se v naší oblasti v jeskyních nerodí - příslušné druhy netopýrů je odchovávají nejčastěji na půdách starých budov nebo v různých přirozených či umělých šterbinách. V zimním období let 1958 - 1978 jsme navštívili celkem 44 jeskyní nebo jeskyně Moravského krasu včetně všech rozsáhlejších podzemních systémů. Mnohé jeskyně byly kontrolovány vícekrát - celkem bylo uskutečněno kolem 200 jednodenních kontrol. Během této doby jsme zjistili 15 druhů přezimujících netopýrů z celkového počtu 24 druhů doložených z území Československa.

Povězme si něco blíže o o nejhojnějších druzích. Vrápenec malý / *Rhinolophus hipposideros* / je subtilní netopýrek, který v zimě visí volně na stropěch či stěnách,

zabalený do létacích blan. Třebaže v Moravském krasu je dosud hojný, patří mezi nejvíce ohrožené savce západní a střední Evropy. Je velmi citlivý na civilizační změny krajiny, zvláště chemické znečištění prostředí. A proto z některých států západní Evropy již téměř vymizel a také v NDR, Polsku a v Čechách rychle ubývá. Určitý pokles jsme zaznamenali i u druhého nejhojnějšího netopýra Moravského krasu - robustního netopýra velkého / *Myotis myotis* /. Ten může v zimě viset volně na stromech - někdy v těsných shlucích jedinců, nebo se ukrývat do štěrbinovitých puklin. Oba zmíněné druhy najdeme v létě na půdách zámků, kostelů nebo jiných starších budov. Zato třetího z netopýrů běžných v zimě v krásovém podzemí, netopýra černého / *Barbastella barbastellus* /, v létě neodborník sotva objeví. Tito netopýři tvoří letní kolonie za kůrou stromů, v metrech dřeva, za nepoužívanými okenicemi a jen vzácně se vyskytnou ve vesnicích sousedících s jeskyněmi. Pro Moravský kras je ještě charakteristický výskyt netopýra brvitého / *Myotis emarginatus* /, který je středně velký. Tento druh není u nás nikde příliš hojný, ale právě na Moravě je relativně nejpočetnější. K běžným netopýrům patří ještě netopýr dlouhouchý / *Plecotus austriacus* /, netopýr ušatý / *Plecotus auritus* / a v létě v okolí jeskyní netopýr vodní / *Myotis daubentonii* / a netopýr večerní / *Eptesicus serotinus* /.

O tom, že netopýři navštěvují jeskyně i v létě, aniž by se v nich přes den ukrývali, jsme se přesvědčili odchycením do speciálních jemných sítí. Nejspíše zaletují nehluboko do jeskyní za hmyzem, který tam v noci poletuje, nebo vyhledávají tyto prostory již v létě a na podzim, aby v zimě znali místa vhodná k přečkání doby, kdy nemohou lovit. V současné době provádíme celostátní akci sčítání netopýrů v zimovištích. Celkem je pod kontrolou deseti pracovních skupin 22 podzemních prostorů, které jsou navštěvovány každoročně v únoru. Tato akce má spolu s letním výzkumem umožnit odhadnout, kolik netopýrů vlastně v našich krásových oblastech žije. Na takto již od r. 1969 kontrolujeme šest lokalit, z toho v Moravském krasu jeskyně údolí Říčky, Erichovu jeskyni a Kateřinskou jeskyni. Kombinace všech dosavadních poznatků

umožňuje předběžně usuzovat, že v Moravském krasu žije na 1 km² přibližně 50 netopýrů, přičemž zimní koncentrace je větší než v létě, protože do jeskyní se stahují i netopýři z širšího okolí.

Dr. J. Gaisler, CSc.
přírodovědecká fakulta
UJEP, Brno

PROPASTI KOLMÁ A POSTRANNÍ ve Sloupských jeskyních / zpráva o výzkumu /.

Propast Kolmá, stejně jako poblíže ležící propast Stupňovitá jsou nejdéle známé propasti ve Starých skalách. K nim vedly kroky prvních návštěvníků Sloupského bludiště, kteří sledovali tok potoka okolo jeho ponorů, vystoupili po hliněném svahu plném naplavených kmenů a dříví / dnes promíseného různorodými odpadky / do velké Hlavní síně, kde se cesta dělí do tří stran. Stojíme-li zády k ponorům, pak napravo, Chodba nad schody po 60m končí dnes zazděným IV. vchodem, který nechal prorazit Dr. M. Kříž z obavy před povodněmi. Chodba u řezaného kamene, vlevo, zavedla poutníka k propasti Stupňovité a před námi pod malým balvanitým svahem v Dómu u kolmé propasti odbočuje úzká cesta chodbou Trámovou do chodby U stříbrné skály. Tato cesta vedla a dodnes vede okolo jícnu propasti Kolmé a míjí okraj Stupňovité propasti.

První písemná zmínka o Kolmé propasti se objevila ve spisu J.F. Hertoda z Todtenfeldu "Tartaromastix Moraviae", který píše: "Vhodíš-li do ní kámen, slyšíš jej tam narážeti na skalní stěny po tak dlouhou dobu, po kterou se modlívaš dva Otčenáše a dvě Zdrávas Maria. Když dopadne dole do vody, která se tam nachází, tu syčí po dobu několika "Otčenášů" zrovna tak, jakoby vosy kolem ústí poletovaly".

Teprve v roce 1856 určil Ing. A. Mládek hloubku propasti

nivelováním na 64,25m. Od nepaměti volně přístupná však byla jen propast Kolmá . Jak uvádí Dr. M. Kříž v Průvodci do Moravských jeskyní / Ždánice - Vyškov, 1900 /, objevil se svými spolupracovníky uvolněním zasedimentované chodbičky pod komínem, kterým dnes vede železné schodiště k hornímu můstku N gelovy propasti, " druhou kolmou propast ", dnes známou pod jménem Postranní. Ve svém Průvodci dále píše, že tato propast se v hloubce 35m spojuje se starou / tedy Kolmou /, tvoří zde malou chodbu a přechází pak velikým otvorem do prostor Spodního patra. Protože tento popis velmi přesně odpovídá skutečnosti dokumentované našim přiloženým řezem, lze předpokládat, že Dr. Kříž nebo F. Koudelka do propasti skutečně sestoupili a jim tedy náleží priorita tohoto sestupu. Pak ovšem lze pochybovat o pravdivosti informace: " řeknu předem, že jen oči dvou lidí uviděly dosud jejich odporný vnitřek, moje a dělníka Klusáka. Sestup shora dolů byl velmi obtížný, namáhavý a nebezpečný zdálo se nám, že sem ústí ještě jakési okno po pravé straně, ale naše ruční acetylenky nedovolovaly situaci přesně odhadnout " / Absolon, Moravský kras 1970 /. Tato zmínka o " jakémsi okně po pravé straně " se nám však nemohla stát spolehlivým vodítkem, pokud autor neuvedl nic alespoň o tom, zda při sestupu stál čelem k severu nebo k propasti Postranní. Proč není v uvedené knize Moravský kras, jediné běžně dostupné řadovému amatéru, žádná zmínka o předchozích pracích Křížových, který se ve svých spisech projevuje téměř jako puntičkářský pedant, snad nejlépe vysvětlí útlý spisek Moravský kras aneb Karel Absolon v pravém světle, kde kolektiv autorů uvádí, že K. Absolon neuznával nikoho jiného kromě sebe a Dr. Wankela.

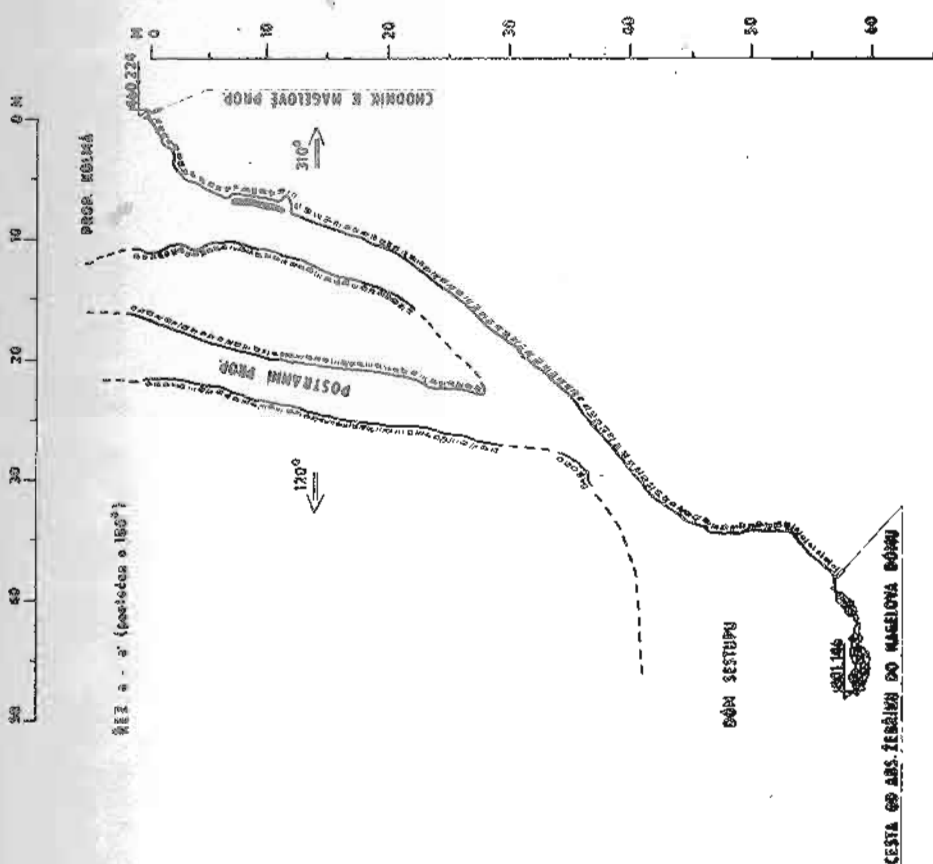
Od těch dob sestoupila propastmi jistě řada speleologů, ovšem vyčerpávající seznam jejich jmen by se dnes asi těžko podařilo sestavit.

Dne 30. 10. 1976 jsme uskutečnili sestup oběma propastmi se současným pořízením dokumentace. V hloubce 35m, kde se spojují, je v místech jejich styku jihozápadní stěna prolomena portálem cca 10m vysokým, ze kterého pokračuje nízká chodbička pod sklonem cca 30°, končící po 5m sintrovou uzávěrou, vytvořenou pravděpodobně na zaklíněných balvanech. Detailní zdokumento-

vání jsme pro nedostatek času nemohli provést, stejně tak jsme nezjistil, co myslel prof. Absolon "zmíněným" oknem po pravé straně". Jediným oknem je zmíněný portál, další otvory jsou bezvýznamná uhloubení. Přesto by stálo za úvahu ještě jednou do propasti sestoupit se silným reflektorem, všechny stěny detailně znovu prohlédnout, doplnit fotodokumentaci a zamapovat zmíněnou odbočku v hloubce 35m. Průběh propasti je zřejmý z přiloženého řezu, jejíž spojení je zachyceno na fotografii na obálce.

Touto zprávou začínám splácet dluh čtenářům Zpravodaje. O Sloupských jeskyních jsme nekonkrétními zprávami již popsali mnoho papíru, ale dlouho jsme zvažovali jakou formou prezentovat výsledky výzkumu v letech 1970-76. Od souhrnné ucelené zprávy jsme však upustili, protože by stejně nebyla vyčerpávající a navíc na její vydání nemáme finanční prostředky. Proto jsme se rozhodli rozdělit povídání do několika krátkých samostatných zpráv. Tyto zprávy budou sice z hlediska chronologického průběhu našich prací psány odzadu, to ale jistě nebude na závažu. Hlavním důvodem je podání zprávy o průzkumu komínů v Eliščině domě, který proběhl v roce 1970 redakci Československého krasu. Proto nemůžeme prozatím tuto část uvést ve Zpravodaji.

Karel Kačmařík
skupina CERBERUS

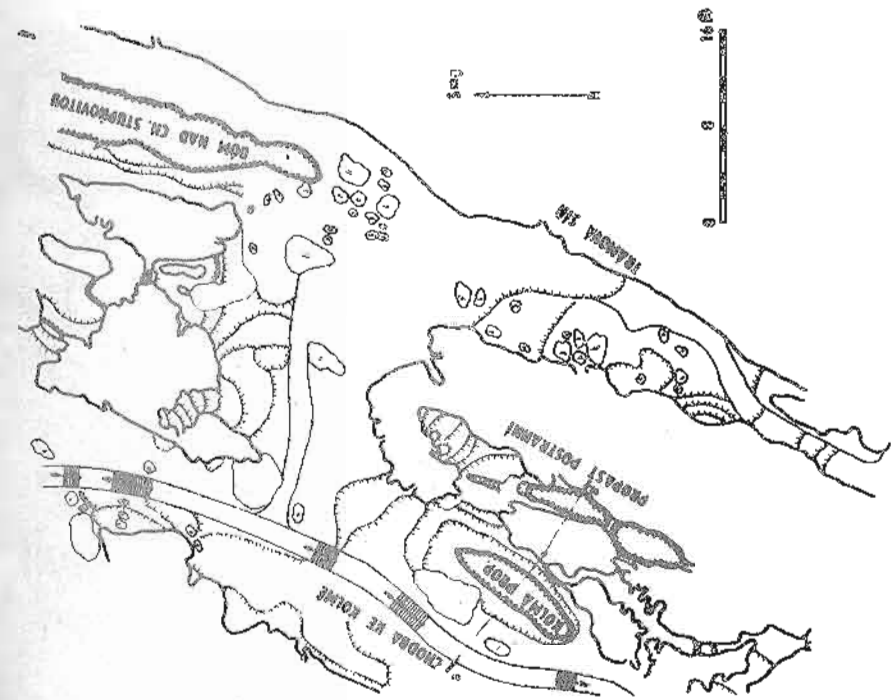

MORAVSKÝ KRAS · SLOUPSKÉ JESKYNĚ
PROPASTI

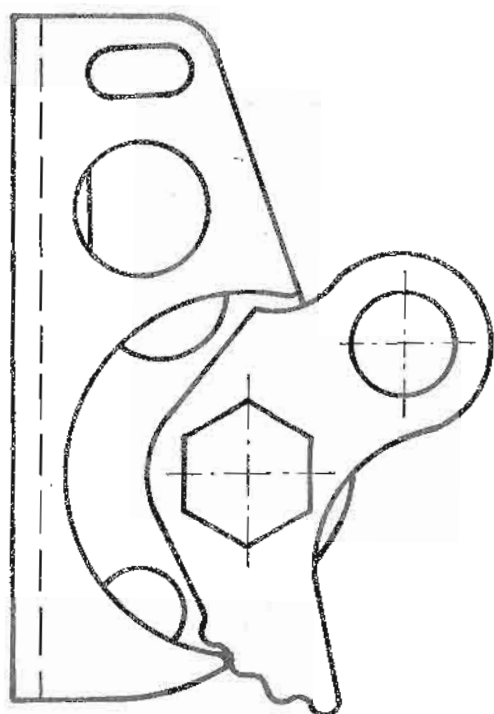
KOLMÁ POSTRANNÍ

Metil : KAČMARĚK M., JELÍNEK Z.
Vydání : KAČMARĚK M.
Kresil : HAVEL M.

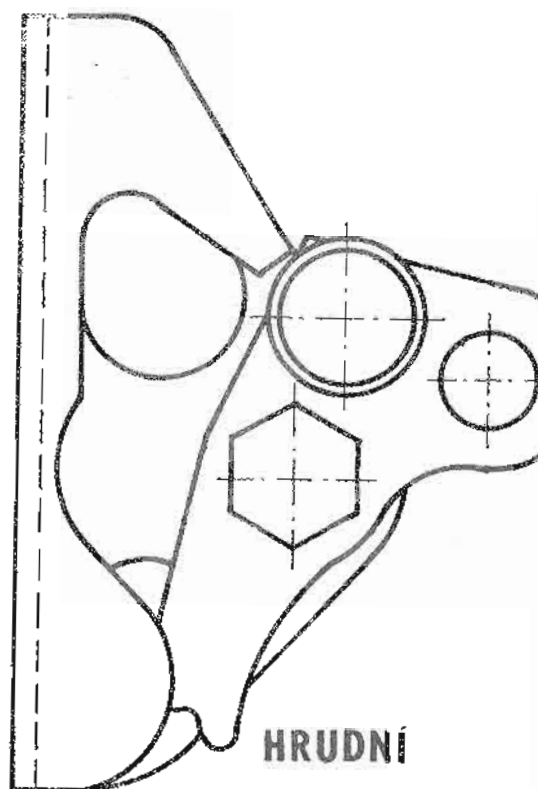
Listopad 1976

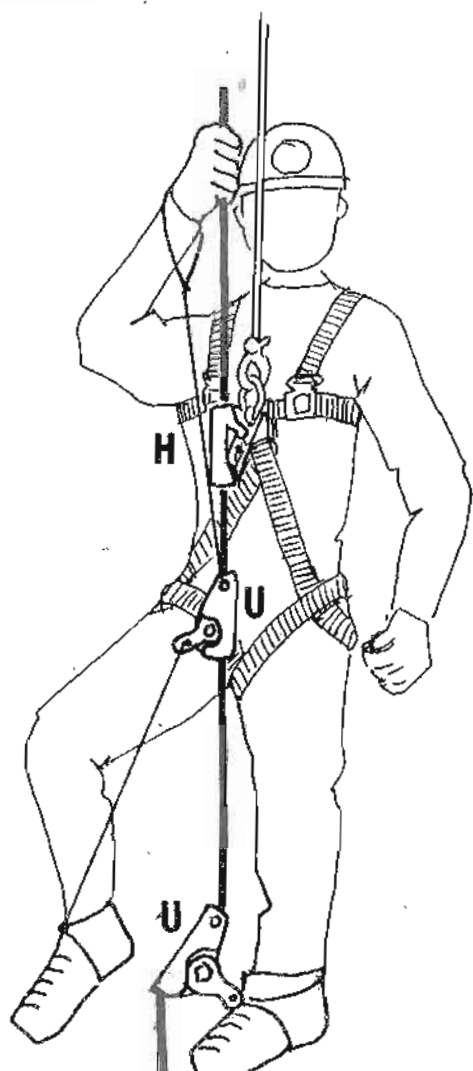
Přehledy a výkresy údaje dle mapy ZÍŠAVÝ · VOJČÍČKA 1948-50

UNIVERZÁLNÍ

HRUDNÍ

BOGIBBS

BOGIBBS - - nejjednodušší autoblokaut pro výstup po laně

Po dobu dvou let ověřovali rožňavští jeskyňáři v různých podmínkách novou pomůcku umožňující výstup po laně. Stejně bezpečně blokuje na laně suchém, mokřem nebo zledovatěném. Nezklamal ani na lanech velmi znečištěných i takovými hmotami, jako je plastický sintr / nickamínek / nebo řídký jeskynní jíl. Bogibbs se nezasekává. Na jeho posouvání po laně stačí jen velmi malá síla, kterou lezec ani nepostřehne. Jednoduchost pomůcky vylučuje jakoukoliv poruchovost. S Bogibbsy vystupovali rožňavští jeskyňáři v mnoha propastech. Vylezené metry odhadujeme na několik desítek kilometrů a ani jednou nedošlo k poruše. Velkou předností Bogibbsu je jeho minimální počkozování lana, viz Spravodaj SSS č. 4/1976 Ako vplývajú niektoré umelé pomocky na pevnosť lana v rôznych jeskynných podmienkach.

POZOR ! Bogibbs je určen jen na statické namáhání a ne na zachycování dynamických účinků volného pádu.

BOGIBBS je odvozen od původního amerického blokantu Gibbs, odstraňuje jeho nevýhody.

- je určen pro klasická horolezecká lana o průměru od 5 do 12mm. V krajním případě je použitelný i na popruhu do šířky 25mm.

Byly vyvinuty dva druhy Bogibbsu - universální a hrudní.

Základní údaje Bogibbsu	universálního a	hrudního
Rozměry v mm	27x55 - 69x90	33x58-77x100
Váha v gr	105	150
užitečné zatížení v kg		120

Lezení pomocí Bogibbsů - / viz. obr./Jeden Bogibbs je upevněn na **vnitřní straně** levého chodidla. Druhý je ve výši kolena spojen smyčkou s pravým chodidlem. Pomocným lankem je spojen z horního připojovacího otvoru i s pravou rukou lezce.

Třetí Bogibbs - hrudní - je upevněn na hrudním úvazku.

Důležité je, aby byl hrudní Bogibbs co nejvýše a co nejtěsněji

u těla lezce. Tento způsob umožňuje velmi pohodlný a rychlý výstup po laně. V případě potřeby má lezec volné obě ruce pro jiné úkony. Hrudní Bogibbs umožňuje pohodlně odpočívat během lezení a překonávat uzel na nosném laně. V případě potřeby umožňuje i přestup na jiné lano. Je současně dobrým jistícím prvkem. Při nevolnosti nebo zranění padajícím kamenem a pod. zůstane lezec viset na hrudním Bogibbsu v pohodlném sedu. Tento způsob ovšem předpokládá použití hrudního úvazku, do kterého je možné vhodně upnout hrudní Bogibbs. Hrudní úvazek musí být také vhodně spojen se sedačkou.

Bogibbs univerzální se skládá ze dvou funkčních částí - z pláště a západky. Plášť je vyroben ze 4mm silného plechu z hliníkové slitiny / mat. 4244 15.2 ČSN 42 7305/, ohnutého o 180° s předepsaným poloměrem. Přední část pláště má okrouhlý výřez, umožňující boční založení lana. V zadní části je otvor pro ukotvení čepu západky. V horní části pláště jsou otvory pro připevnění pomocného lanka, ostatní otvory jsou vylehčovací.

Západka je vyrobena z plechu 11mm silného o rozměrech 45 x 70mm, materiál 42 42 01.2 ČSN 42 73 05.02. Je uložena v plášti otočně na čepu. Výkyv 135° vymezuje dotyk zubů a závěsného oka západky o vnitřní stěnu ohybu pláště. Založením lana se úhel výkyvu mění a je závislý na průměru použitého lana. Funkční plochu západky tvoří čtyři oblé zuby. Na druhém konci západky je závěsné oko. Složitý tvar je dán požadavky na spolehlivé přenášení zatížení na lano a uzavření lana do pláště, stejně tak požadavky na pohodlné používání Bogibbsu.

Bogibbs hrudní je podobný univerzálnímu. Plášť má větší nepravidelný výřez umožňující založení lana a nemá připojovací otvory pro pomocné lanko. Je doplněn pojistným šroubem.

Bogibbs je pomůcka tak jednoduchá, že si ji každý může vyrobit sám. Na jeho výrobu se doporučuje použít předepsaný materiál. V opačném případě je nutno se poradit s odborníkem, protože použitím nevhodného materiálu mohou být způsobeny vážné komplikace.

Otisknutí kompletní výrobní výkresové i textové dokumentace

přesahuje rámec tohoto Zpravodaje. Vážným zájemcům tuto dokumentaci zašleme proti úhradě režijních nákladů na rozmnožení.

Gustáv Stibrányi
SSS-OJS Rožňava

J e s k y n ě N a T u r o l d u u M i k u l o v a

Státní přírodní rezervace T u r o l d je mohutný vápencový výchoz vnějšího bradlového pásma, jehož nejvyšší kóta dosahuje nadmořské výšky 385 m. Dosahuje celkové délky 800 m a maximální šířky 200 . V jižní části bradla je tvořen čistými světle béžovými vápenci štramberského typu a brekciemi těchto vápenců / tithon /, dále šedými vápenci, tmavými rohovecovými a žlutošedými slinitými a písčitými vápenci - klentnickými vrstvami / malm/. Ve střední části / v okolí hlavního vrcholu / spíše vápenci dolomitickými a v severní části opět vápenci štramberského typu a klentnickými vrstvami. V nejjižnější části bradla se na štramberských vápencích nacházejí křídové sedimenty / slínité jíly, glauk. písky/. V nejbližším okolí celého bradla se nachází spraš a sprašové písky.

Tato přírodovědecky velice zajímavá lokalita byla však koncem minulého století a v první polovině tohoto století devastována těžbou vápence. V dnešní době se zde nachází mohutný několika etážový lom a na místech, kde se nacházejí klentnické vrstvy a křídové sedimenty, dochází k postupnému sesvahování bývalých lomových stěn. Vytváří se zde zajímavé krajinné scenérie, které zarůstají původní vegetací. Lom však také odkryl řadu velice významných a zajímavých geologických, paleontologických, speleologických a archeologických lokalit ve svém nitru.

I když z hlediska speleologického byla činností lomu

úplně zničena unikátní přírodní památka jižní Moravy - Turolдова jeskyně s přilehlými bočními systémy v nejbližším okolí, lom otevřel přístup do několika dalších vertikálních pokračování Turoldovy jeskyně, z nich v jednom bylo objeveno rozsáhlé jeskynní bludiště s velmi zajímavou krasovou výzdobou, jež se v žádné dosud známé jeskyni u nás nevyskytuje. Objevitelé ji dali název " jeskyně Na Turoldu ".

Jeskyně Na Turoldu se nachází pod jižní, 30-35 m vysokou lomovou stěnou v Dolním lomu, jejíž vchod je v nadmořské výšce 286, 1m. Tvoří ji prozatím cca 900m dlouhý jeskynní systém převážně úzkých a těsných chodeb v několika výškových úrovních. Občas tyto chodby přecházejí v dosti rozsáhlé prostory, ze kterých vždy vychází či se sbíhá několik chodeb horizontálního nebo vertikálního charakteru. Celý systém je vytvořen ve vápencích štramberského typu / tithon/, malá část i v klenčínských vrstvách /malm/, na soustavě vrstevních spár a zlomových puklin. Výškový rozdíl nejvyššího a nejhlubšího bodu jeskyně je 46,4 m, nejvyšší místo leží 9,6 m nad úrovní vchodu, nejhlubší 36,8 m pod vchodem.

Chodby a síně jeskyně mají unikátní charakter. Jejich bělostné stěny jsou rozleptány do velmi členitých prostor i drobných dutinek, takže celek se podobá kamenné pění. Místa přechází do hráškovitých až keříčkovitých výrůstků, pokrytých těžpytlivými krystalky čistého kalcitu, jiné s troskami navětralých dolomitizovaných partií připomínají svými bizarními tvary rozmanité figurky. Počva je vyplněna převážně bílými rozleptanými kameny, ostrohrannou sutí a bloky, místy bílým vápencovým pískem. Klasická krápníková výzdoba je v jeskyni vzácná a vyskytuje se pouze v několika menších prostorách. Nejníže položené prostory jsou občasné zaplavovány vzedmutou spodní vodou a tvoří jezírka a sifony.

Největší prostorou jeskyně je Jezerní dóm /20x18x1-3m/, dále mezi významné prostory patří Netopýří dóm /15x8x2-5m/, Balvanitý dóm /20x9x2-6m/, Stará síň /17x8x5m/, Krápníková síň /14x9x1-3m/, Hlinitá síň /9x7x1-4m/, Pohádková síň /9x8x1-4m/ a Kruhová síň /12x7x2-3m/.

Jeskyně vznikla převážně korozí a pozdějším odrolováním

a řícením stěn a stropů v tektonicky extrémně porušených vápencích. Teplota vzduchu v jeskyni se pohybuje od 7,6° do 9,1°C, teplota vody v jezírkách kolem 8°C.

Asi 30 m směrem západním od jeskyně Na Turoldu leží jeskyně Liščí díra. Tato 25 m dlouhá, 11 m široká a 0,8-2 m vysoká prostora směřuje směrem k jihu a je genetickou součástí vedlejšího systému - jeskyně Na Turoldu. Mezi oběma lze předpokládat dosud neodkryté volné či sedimenty zaplněné jeskynní prostory. Obdobně jako vedlejší jeskyně Liščí díra, je pokračováním bývalé Turolldovy jeskyně, v tzv. Dolní soutěsce při vstupu do lomu pod skalní stěnou Cerberus, další významná jeskyně, dnes však bohužel naprosto ucpaná skládkovým materiálem, který sem byl postupně navážen. Tento spíše ponor, odváděl všechny vody z okolí lomu do podzemí. Při barvicích pokusech v dřívějších letech byla dokázána souvislost tohoto ponoru s jezerem v jeskyni Na Turoldu.

První písemné zprávy o jeskyních na Turoldu pocházejí asi z roku 1669 od Hertoda z Todtenfeldu. Později roku 1835 se o nich zmiňuje Albín Heinrich ve Wolného topografii, který klade jeskyně mezi přírodní zvláštnosti Moravy. Ještě z počátku tohoto století jsou dochovány zprávy, kdy se do jeskyně muselo sestupovat po laně a kde přímo na povrchu ležely kosti pravěkých zvířat. Později byly jeskyně z velké části zničeny těžbou vápence. Po roce 1945 z někdejšího, svým rozsahem a velikostí podzemních prostor velice významného, jeskynního systému se nacházely ve velkém dvouetážovém lomu již jen nepatrné zbytky.

V té době se v Mikulově vytvořila amatérská skupina Speleologického klubu v Brně, která začala s průzkumem zbývajících jeskynních prostor. Dne 27. 10. 1951 se po několika-měsíční namáhavé práci podařilo mikulovským jeskyňářům pod vedením B. Závady proniknout do první části velkých prostor. Postupně během roku 1952 a dalších bylo objeveno a prozkoumáno 470 m chodeb.

Po jednoduché terenní úpravě, s dřevěnými schody a elektrickým osvětlením byla jeskyně dne 14. 9. 1958 zpřístupněna veřejnosti. Návštěvnost se pohybovala od 2 500 do 4 000 osob ročně, vstupné bylo pro dospělé 2,- Kčs, pro děti 1,-Kčs.

Délka zpřístupněného okruhu se postupně rozšiřovala, až dosáhla max. délky 240 m. Jeskyně byla pro veřejnost přístupná pouze devět let. Jelikož často docházelo k sesuvu materiálu, hlavně opěrných zdí, které byly stáveny " na sucho ", bylo doporučeno provést rekonstrukci, popř. i rozšíření prohlídkového okruhu. K tomu však již nedošlo, neboť správce jeskyně a hlavní iniciátor průzkumů v té době A. Holan v brzké době onemocní a v roce 1970 umírá. Od té doby byla jeskyně bez přímého dozoru, primitivní technická instalace zchátrala, jeskyně zůstala otevřena. Naštěstí přirozené části jeskyně nebyly náhodnými návštěvníky poškozeny natolik, aby objekt ztratil svoji přírodovědeckou i kulturní hodnotu.

Teprve zásluhou MěstNV v Mikulově byla v r. 1974 znovu projednána možnost kulturně-výchovného využití jeskyně. / Svůj podíl na rozhodnutí MěstNV v Mikulově měl i tento Zpravodaj/. Objekt byl uzavřen pevnými dveřmi, proveden komplexní průzkum a podrobné zaměření jeskyně a přilehlého okolí, jako podklad pro projektovou dokumentaci pozdějších zpřístupňovacích prací. Při těchto průzkumech bylo objeveno cca 250 m nových, či málo prozkoumaných chodeb v celé části jeskynního systému. Byl dán impuls ke vzniku nové amatérské speleologické skupiny, která začíná v dalších průzkumných pracích. Postupem doby byly objeveny další prostory jak ve vlastní jeskyni Na Turoldu, tak i v jeskyních nejbližšího okolí. Celý systém hlavní jeskyně dosahuje dnes délky přes 900 m a s geneticky návaznými jeskyněmi kolem 1 100m chodeb.

V současné době probíhají přípravné práce k novému zpřístupnění této jeskyně pro širokou veřejnost. Počítá se s částečným rozšířením původní trasy o nové prostory v celkové délce asi 350 m. V předpolí lomu bude vybudováno parkoviště a dále směrem k jeskyni i provozní budova. Se zpřístupněním jeskyně, vybudováním povrchových objektů a úpravou starých opuštěných lomů se počítá začátkem příští pětiletky.

Pavel S a m u e l
vedoucí útvaru
Jihomoravský kraj
Mikulov

Z P R Á V A o I. setkání speleologů v Moravském krasu

Ve dnech 6. - 9. května 1977 proběhlo v Jedovnicích I. setkání speleologů, zorganizované na základě usnesení výboru Speleologického klubu v Brně a schválení jeho členskou schůzí. K uspořádání tohoto setkání spojil své síly všechny skupiny organizované ve Speleologickém klubu a jeho kolektivní členové: ZK ROH ČKD Blansko, ZK ROH Adast, ZK ROH I. brněnské strojírny, SS při KO Moravského muzea, skupina Cerberus při OT TJ Zbrojovka Brno. Dále se připojily SK ZK ROH Metra Blansko a SS DK ROH Královopolské strojírny Brno. Přípravný výbor pro uspořádání setkání pracoval v následujícím složení: předseda RNDr. V. Panoš, CSc, zástupce V. Dobeš, další členové: Dr. J. Urban, H. Havel, A. Chaloupka, K. Kačmařík, S. Mayer, F. Musil, J. Fadrna, R. Karásek, P. Mravec, D. Hypr, P. Himmel a ing. J. Zemek.

Původně uvažované místo konání, Sloup, bylo v průběhu přípravy změněno pro nezajištěnou kapacitu pro ubytování účastníků na Jedovnice, kde bylo k dispozici celkem 144 lůžek a kde byla zajištěna možnost stravování v restauraci Riviéra.

MNV Jedovnice poskytl místnost pro uspořádání výstavy o činnosti amatérských speleologických skupin, jejíž návštěva byla umožněna i veřejnosti. Do knihy návštěvníků se zapsalo asi 260 osob a zápisy svědčí o zájmu, který výstava vzbudila.

Pro účastníky svazu bylo připraveno celkem 23 exkurzí, z toho na pátek 1, na sobotu 9, na neděli 10 a na pondělí 3.

První účastníci přijeli již ve čtvrtek 5. 5. večer. Od této chvíle probíhala jejich registrace a ubytování. Během pátečního dopoledne přijelo dostatečné množství účastníků a proběhla první exkurze k Rudickému propadání a seznámení s Rudickou plošinou.

Oficiální zahájení setkání se konalo v sobotu 7. května ráno za účasti vedoucího odboru kultury ONV Blansko s. Procházký, členky kulturní komise MNV Jedovnice s. Šebelové a ředitele Moravského krasu s. Šebely. Úvodní projev pronesl RNDr. P. Ryšavý, za zahraniční účastníky P. Rössler z NDR, M. Gádoros z MLR a E. Kúmires z RSR. Pak se účastníci rozešli k autobusům, které je odvážely na jednotlivé exkurze. Přeprava byla zajištěna po celé konání svazu třemi autobusy ČSAD Blansko. Cíle cest i stanoviště pro návrat určovali organizační referenti a organizační výbor.

V rámci setkání byla organizována večer v sobotu beseda o historii výzkumů v Moravském krasu s historickými diapositivy Dr. P. Ryšavého, na kterou pak navazovaly další přednášky. V neděli večer se konala schůze organizačního výboru a přítomných vedoucích amatérských skupin z ČSSR i ze zahraničí. Na této schůzce byl přijat návrh brněnského Speleoklubu, aby byla taková setkání amatérů ze socialistických států pořádána každoročně v některém socialistickém státě.

Setkání se zúčastnilo celkem 208 registrovaných účastníků, z toho z ČSSR 125, 56 z MLR, 19 z NDR a 8 z RSR. Největším problémem byla domluva s maďarsky mluvícími účastníky, který však byl zvládnut s pomocí členů Slovenské speleologické společnosti, z OJS č. 1 Košice - Jasov OJS č. 5 Šafárikovo, které pomohly s překladem textů i s tlumočením při exkurzích.

Oficiální ukončení setkání bylo provedeno 9. května 77 ráno před rozchodem na exkurze na parkovišti. Všichni účastníci odjížděli s přáním znovu se setkat a ocenili přínos tohoto setkání.

Při průběhu setkání se nevyskytly žádné závažné závady. Drobné nedostatky byly řešeny okamžitě organizačním výborem tak, že je účastníci ani neposlechli. Společenskou úroveň setkání ovlivnila neúčast předsedy Speleologického klubu Brno a organizačního výboru a dalších zástupců některých organizací, které se na zajištění setkání spolu-

podílely. Rovněž je nutno konstatovat, že i když GgJ ČSAV i Moravský kras se k uspořádání setkání vyjádřili kladně, praktická pomoc z jejich strany byla zanedbatelná. Úroveň večerních programů byla do jisté míry znehodnocena tím, že nebyla k dispozici dostatečně velká místnost, kde by nerušil hluk z restauračního provozu. Také volný vstup do turisticky zpřístupněných jeskyní byl organizací Moravský kras umožněn jen poměrně malému počtu účastníků.

I. setkání speleologů v Moravském krasu ověřilo akceschopnost členů Speleologického klubu a prospělo dobrému jménu moravské amatérské speleologie. Umožnil navázat další kontakty se zahraničními speleologickými organizacemi. Mezi jednotlivými skupinami u Moravského krasu byla, byť jenom na čas, odstraněna nezdravá rivalita a vytvořeny podmínky pro plodnou spolupráci.

Závěrem zprávy vyslovuje organizační výbor I. setkání poděkování všem svým členům, všem organizacím i dalším jednotlivcům, kteří svou prací a pomocí přispěli ke zdárnému průběhu tohoto setkání a ke spokojenosti jeho účastníků.

Výbor Speleologického klubu
Brno

DROBNÉ ZPRÁVY - ORGANIZACE - KORESPONDENCE

Od začátku tohoto roku se znovu scházíme v klubovně TJ Zbrojovka Brno, Leninova 42-44, vždy každou poslední středu v měsíci / kromě prázdnin / v 19,30 hod. Na tyto schůzky zveme všechny, kdo s námi potřebují něco projednat, získat informace, vyzvednout Zpravodaj a pod. Současně se zde schází ediční rada a přijímá příspěvky.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

SLEDUJTE PRAVIDELNĚ naši vývěsku na Josefské ulici, kde nepřetržitě upřesňujeme naše akce a uvádíme krátké informace a aktuality, které z časových důvodů nemůže Zpravodaj obsahovat.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

PROSBA KE KRASOVÝM PAMĚTNÍKUM: Někdy v budoucnu chceme uvést zprávičky o historii různých pamětních desek a pomníčků v Moravském krasu. Desky u Třináctky, na Simonově vrchu, u Kůlny nebo na Býčím rohu mají dnešní generaci co říci / když i o nich napsat by nebylo na škodu /, ale na příklad o pamětních deskách U žida nebo u Býčí skály se toho již moc neví, stejně jako o dalších pomníčcích rozsetých po celém krasu. Pokud něco víte nebo můžete vypátrat, ozvěte se.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

ÚDRŽBA A PROVOZOVÁNÍ JESKYNÍ, seminář pořádaný Domem techniky brněnské pobočky ČVTS proběhl v Brně a v jeskyních Moravského krasu. Účastníci semináře byli seznámeni zejména s bezpečnostním předpisem ČBÚ pro zpřístupněné jeskyně a vyslechli řadu dalších referátů na tato témata:

Základy speleologie - nauky o jeskyních ;

Zpřístupňování jeskyní, jejich provoz a údržba;

Péče o zdraví pracovníků;

Osvětlování; Chůze a doprava na vodorovných a úklonných

cestách; Svislá doprava; Vedení zpřístupňovacích a udržova-

cích prací; Používání výbušnin ve speologii; Větrání;

Požární ochrana; Ochrana proti vodám a plynům; Strojní a elektrická zařízení.

Všechny uvedené referáty jsou dosaženy ve sborníku ČVTS Domu techniky Brno, nazvaném Údržba a provozování jeskyní, který byl vydán v lednu 78 v nákladu 100 ks pro účastníky semináře.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

BEZPEČNOSTNÍ PŘEDPIS PRO JESKYNĚ, vydaný Českým

báňským úřadem č.j. 4 500/1977 ze dne 1. srpna 77, který nabyl účinnosti dnem 1. dubna 1978, je jedním z bezpečnostních předpisů pro oblast rozšířeného dozoru orgánů státní báňské správy ČSR, t.j. báňských úřadů, vykonávaného jimi od 1. 7. 1972 dle zákona ČNR č. 24/1972 Sb. Je to první předpis, který komplexně upravuje bezpečnost a ochranu zdraví při pracích k zpřístupňování přírodních jeskyní a pracích k jejich udržování v bezpečném stavu. Platí pro organizace, provádějící tyto práce a vztahuje se i na činnost organizací při projektování nebo přípravě prací. Provoz jeskyní pro návštěvníky a zajištění jejich bezpečnosti musí organizace spravující jeskyně upravit v návštěvním řádu.

Tento předpis, který se nedotýká průzkumu, stanoví podmínky pro vstup pracovníků cizích organizací a cizích osob. Tím je tedy vyřešena odpovědnost organizací za své pracovníky a odpovědnost provozovatele jeskyně by neměla být důvodem k odmítnutí povolení vstupu na lokalitu, jak tomu bývalo doposud. Je to také jediná část předpisu, která by nás mohla zajímat. Jedná se o § 10, který citujeme:

Pracovníci cizích organizací a cizí osoby

- 1/ Pracují-li v obvodu nebo v objektech organizace pracovníci cizích organizací, je organizace povinna předem zajistit jejich pracoviště podle platných předpisů. Takto zajištěná pracoviště odevzdá organizace písemně cizí organizaci, která pak odpovídá za dodržování předpisů a za údržbu bezpečnostních, hygienických a jiných zařízení, pokud v zápi o odevzdání pracoviště nebylo dohodnuto něco jiného.
- 2/ Organizace je povinna seznámit cizí organizaci s příslušnými ustanoveními havarijního plánu. Cizí organizace musí své pracovníky seznámit s povinnostmi vyplývajících z těchto předpisů a z havarijního plánu.
- 3/ Na provozních, bezpečnostních, hygienických, protipožárních a jiných zařízeních organizace nesmějí pracovníci cizí organizace měnit bez souhlasu organizace, pokud

nejde o odvrácení bezprostředně hrozícího nebezpečí.

Ke vstupu a provádění průzkumu ve zpřístupněných jeskyních je ovšem zapotřebí kromě splnění všech zákonných ustanovení i špetka pochopení a dobré vůle se strany provozovatele jeskyně, kterou nelze zajistit žádným předpisem. Teď jde jen o to, aby nescházela.

SPELEOLOGICKÝ KROUŽEK ZK ROH ZETOR BRNO

Od 1. 1. 1978 byla zrušena Speleologická skupina " Dagmar " při Krasovém oddělení Moravského muzea a místo ní vznikl a na své ustavující schůzi dne 17. 1. 1978 oficiálně zahájil činnost Speleologický kroužek Závodního klubu ROH Zetor Brno. Jedná se o stejnou skupinu, která pouze přešla pod garanci ZK ROH Zetoru vzhledem k tomu, že KO MM zastavilo prozatím svoji činnost a existence skupiny u Moravského muzea nebyla smluvně zajištěna. Skupina se tedy ocitla bez garanta a právě pochopení a zájem se strany vedení ZK ROH Zetoru umožnilo skupině opět najít zázemí a možnost uplatnění a provozování své zájmové činnosti.

- Speleologický kroužek ZK ROH Zetoru bude pokračovat v činnosti bývalé skupiny KO MM a jeho plán práce na rok 1978 plynule navazuje na výsledky z roku 1977 a předcházejících.

Předsedou SK ZK ROH Zetor byl zvolen Hugo Havel, členové výboru jsou Jan Diviš, Ing. Jiří Zimula, Petr Urbánek, Vítězslav Kabrda a revizorem byl zvolen Vladimír Bezděk.

SK ZK ROH Zetor Brno se připravuje na vstup do České speleologické společnosti; jejíž ustavení v brzké době by uvítaly určitě i ostatní speleologické organizace. Věříme v brzké založení společnosti a tím i zlepšení podmínek činnosti i spolupráce mezi speleology. Přejeme všem ostatním skupinám v Moravském krasu mnoho úspěchů v jejich činnosti a věříme v dobrou a prospěšnou spolupráci všech moravských speleologů.

MEMORIÁL RNDR. RUDOLFA BURKHARDTA

I. ročník dálkového pochodu Moravským krasem

Stalo se již tradicí, věnovat jeden víkend v polovině května vzpomínce na RNDr. Rudolfa Burkhardta, kterého zrádná choroba přemohla uprostřed své bohaté práce, kterou zasvětil cele jeskyním a Moravskému krasu. Jeho příkladný vztah k přírodě, jeho pěší toulky Moravským krasem a přátelský vztah k nám, amatérským speleologům, přímo předurčily, že tato vzpomínka bude netradiční a bude sledovat Rudolfovy kroky Moravským krasem.

A tak nějak vznikla myšlenka na dálkový pochod tímto krajem jeskyní a skal, který si Rudolf zamiloval a který s poctivostí jemu vlastní zkoumal a ochraňoval.

Myšlenka se stala skutečností rok po Rudolfově smrti, 15. května 1976, kdy byl slavnostně zahájen první ročník pochodu. Start a cíl byl v Babicích nad Svitavou, kde místní obětaví pořadatelé připravili podmínky pro tuto akci a nebáli se začít s něčím novým. Pomohli jeskyňáři ze Speleologického klubu Brno, Speleologických kroužků ROH Adastu, ČKD a Metry. Odměnou všem, kteří se na přípravě i vlastní organizaci podíleli, byl nevšední zájem a nadšení, s jakým se celkem 227 účastníků, z toho převážně většina amatérských speleologů, zúčastnili této akce. První krok byl tedy učiněn a organizátory úspěch povzbudil a současně zavázal k vytvoření tradice. A ta se pomalu, ale jistě rodí

2. ročník 14. 5. 1977 byl poznamenán nepřízní počasí a přesto bylo účastníků ještě více, bezmála 300 osob. A opět většinu tvořili jeskyňáři - Rudolfovi přátelé a známí.....

V Babicích nad Svitavou jsou výborní lidé, schopní a obětaví organizátoři. Jen díky jim bylo možno tak náročný podnik zorganizovat, a protože se práce daří, chystají již další ročník, opět v širší spolupráci s jeskyňáři z Brna, Adamova i Blanska. Hlavním organizátorem je TJ Sokol Babice nad Svitavou a babičtí jeskyňáři, členové Speleologického klubu v Brně. A všem jim patří dík za tuto akci!

A aby vynaložená organizátorská práce přinesla i své ovoce, k tomu potřebujeme Vás, účastníky pochodu ! Přijďte proto všichni jeskyňáři, turisté, horolezci, milovníci přírody a zúčastněte se 3. ročníku dálkového pochodu Moravským krasem, který nese jméno RNDr. Rudolfa Burkhardta !

Kdy a kde ? Tradičně v Babicích nad Svitavou, v sobotu 20. května 1978 v 9.00 hodin ! Trasy 50 a 25 km vedou překrásnou krajinou Moravského krasu. Bližší podrobnosti se dovíte z proposic, které si můžete vyžádat na adrese Hugo H a v e l, 615 00 Brno, Černého 5.

Přijďte, budete vítáni !

Skupina T A R T A R O S

vznikla 21. 9. 1977 sloučením OSSK a SSPVJ Speleologického klubu v Brně. Sloučení bylo logickým důsledkem dlouholeté spolupráce obou skupin a výstavby společné výzkumné základny. Vedoucím byl zvolen S. Cigánek. Nově vzniklá skupina převzala všechna pracoviště, která byla předmětem výzkumné činnosti obou jejích bývalých složek. Charakteristiku její pracovní náplně je možné rozdělit do dvou aspektů. Dominantním zájmem Tartarosu zůstává nadále komplexní průzkum řešených oblastí v CHKOMK, t.j. oblast Vintockého ponorového systému a oblast Jedelského potoka. Mimoto bude ovšem skupina pokračovat ve výzkumech různých historických podzemních lokalit.

V současné době je hlavní pozornost věnována dvěma nejdůležitějším pracovištím, tj. Propasti Vintocká I. a ponoru " u Domínky ", kde probíhají intenzivní, převážně těžební práce.

V loňském roce byly navázány kontakty s maďarskými kolegy, na jejichž základě bylo uskutečněno několik vzájemných výměnných akcí. Dosavadní formy spolupráce budou nadále rozšiřovány i na jiné oblasti.

Skupina provádí mimo běžné práce, související se speleologickým průzkumem, vlastními prostředky i topografická,

speleotopografická a geofyzikální měření.

Členové skupiny, vzhledem k šíři svých zájmů, by měli zájem o spolupráci s jinými skupinami i jednotlivci, zabývajícími se podobnou problematikou. Proto eventuální zájemci o jakoukoliv formu vzájemné spolupráce mohou napsat vedoucímu skupiny na tuto adresu :

Svatopluk Cigánek
Hostinského 4
612 00 Brno

II. setkání speleologů v Moravském krasu

se koná ve dnech 21. 7. - 30. 7. v hotelu Skalní mlýn. Protože počet účastníků je omezen, je nutno aby se každý případný zájemce včas přihlásil. Bližší informace podává: Dr. Jiří Urban, Veverí 65, 602 00 Brno, telefon do bytu 502 51, do zaměstnání 673 127.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Český kras II, sborník geologického oddělení okresního muzea v Berouně ročník 1977, přináší tyto články :

V. Lysenko, J. Slačík : Sukcese a chemismus minerálních výplní Českého krasu

A. Blüml, J. Kovanda : Nález kříšťálu z lomu Kosov u Berouna

J. Plot : Jeskyně 13. krasové oblasti Českého krasu

A. Jančařík : Návštěvník - speleoklimatický činitel

Zprávy :

V. Lysenko : Geologické sbírky v muzeích na Berounsku

J. Slačík : Zpráva o činnosti české skupiny Tarcus

J. Plot : Únorová jeskyně

- V. Lysenko : Žebříček propastí Plešivecké planiny
 K. Fried : Využití akumulátorových svítidel ve speleologii
 P. Bosák : Spodnokřídový fosilní kras v Evropě
 J. Slačík : 4. setkání jeskynních badatelů 1976 v Bad
 Frankenhausenu / NDR /
 J. Slačík : Jeskyňářský týden " Srbsko 1977 "
 R. Winkelhöfer : Pískovcové jeskyně Saského Švýcarska -
 Typy jeskyní v křídovém pískovci Saského
 Švýcarska na příkladu exkurze na Pfaffenstein.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

13. ročník Petrbokova memoriálu se koná v sobotu 27. května
 t.r. Sraz je v 9 hod. na plácku naproti benzinové pumpě
 v Motole. Pro lepší orientaci doplňujeme, že při jízdě
 z Prahy po plzeňské výpačce, která se jmenuje Plzeňská
 ulice se u benzinové pumpy odbočí doleva.

Na Vaši hojnou účast se těší jeskyňáři z Prahy.

x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x

Příspěvky a korespondence zasílejte na adresu :

C E R B E R U S

amatérská jeskyňářská skupina

V E S E L I C E 52

679 13 S L O U P v Moravském krasu
okres Blansko

telefon Blansko 924 22

O B S A H :

Karel Kačmařík:

Výroční zpráva za rok 1977 a program činnosti v r. 1978
skupiny CERBERUS a jeskyňářského oddílu OTJ Zbrojovka Brno..1

RNDr. Jiří Gaisler :

Zpráva o výzkumu netopýrů v jeskyních Moravského krasu 8

Karel Kačmařík :

Propasti Kolmá a Postranní ve Sloupských jeskyních10

Gustáv Stibrányi:

BOGIBBS - nejjednodušší autoblokant pro výstup na laně15

Pavel Samuel :

Jeskyňe Na Turoldu u Mikulova17

Zpráva o I. setkání speleologů v Moravském krasu21

Drobné zprávy - organizace - korespondence23

Fotografie: Spojení propasti Kolmé a Postranní ve Sloupských
jeskyních

/ foto K. Kačmařík /

Brno, únor 1978

Povoleno NVmB dne 8. 3. 1978 pod č. 18

Jeskyňářský oddíl OT TJ Zbrojovka Brno, Leninova 42/44,
611 00 Brno.

N E P R O D E J N É .